

ORDU İLİNİN DOĞAL KAYNAKLARA DAYALI TURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF TOURISM POTENTIAL BASED ON NATURAL RESOURCES OF ORDU PROVINCE

Cemile BAHTİYAR KARADENİZ*
Saffet SARI**

Öz

Kitle turizminden sıkılan, şehirlerin ve yoğun iş hayatının baskısından kaçan turist ve ziyaretçilerin yöneldiği alternatif turizm, sürdürülebilir turizm akımına bağlı olarak gittikçe trend kazanan bir turizm türüdür. Doğal kaynaklara dayalı turizm türleri, alternatif turizmin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu çalışmanın konusu Ordu ilinde doğal kaynaklara dayalı turizmdir. Araştırmada ilin doğal zenginliğini ortaya çıkarmak ve doğal kaynaklara dayalı turizm potansiyelini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma doğal varlıkların turistik ürüne dönüştürülmesine yardımcı olacağı için önem arz etmektedir. Çalışmada veri elde etmek için araştırma sahasında etüt ve gözlemlerde bulunulmuş ve yöre halkı, turizm işletmecileri ve karar vericilerin görüşmeleri alınmıştır. Elde edilen veriler SWOT analizine tabi tutulmuştur. Yapılan değerlendirmeler ışığında bazı öneriler geliştirilmiştir. İlin doğal arz kaynaklarının bölgesel işbirliği ile değerlendirme, koruma, tanıtım ve yönetim konusunda yerel halk, topluluk ve yönetimlerin paydaş olduğu platformlarda hareket edilmesi gerektiği, sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ordu Turizmi, Doğa Turizm, Çekicilikler, Yayla Turizmi.

Abstract

The alternative tourism, which is bored of mass tourism, and tourists and visitors fleeing from the pressures of cities and busy business life, is a tourism type that is increasingly trending depending on the sustainable tourism flow. The types of tourism based on natural resources constitute an important part of alternative tourism. The subject of this study is tourism based on natural resources in the province of Ordu. The aim of this study is to uncover the natural richness of the province and determine the tourism potential based on natural resources. The study is important because it will help transform natural assets into touristic products. In order to obtain data, studies and observations have been made in the research area and interviews of local people, tourism operators and decision makers have been taken. The data obtained were subjected to SWOT analysis. Some suggestions have been developed in light of the assessments. It has been concluded that the natural supply resources of the province should be moved on the platforms where local people, communities and governments are stakeholders in the assessment, protection, promotion and management of regional cooperation.

Keywords: Ordu Province Tourism, Nature Tourism, Attractiveness, Highland Tourist.

1. GİRİŞ

II. Dünya Savaşı sonrasında sanayi, teknoloji ve ulaşımdaki gelişmelere paralel "kitleleşen" ölçek kazanan turizm, doğal ve toplumsal çevrede istenilmeyen birçok sorun ve baskı yaratmıştır. Turistik kaynaklara yönelik tutumları kitle turistlerine göre çok farklı olan ve turizm arz kaynaklarına farklı yaklaşan turist türü gittikçe yaygınlaşmaktadır. Artan talebe bağlı olarak 1990'lı yıllarda sektörde ve çeşitli platformlarda daha farklı mekânlarda daha farklı kişilere hitap edilebilen farklı turizm şekilleri alternatif olarak turizm pazarına sürülmüştür. Ülkeler gittikçe artan rekabet ortamında turizmden daha fazla pay almak için, doğal ve kültürel kaynaklarından yararlanarak turistik ürünler oluşturmada ve turistlerin farklı ihtiyaç, talep ve isteklerini karşılamaya çalışmaktadır. Farklı taleplere yönelik yeni ürünlerinin yaratılmasıyla alternatif turizm kavramı gelişmeye başlamıştır.

Kitle turizmine karşı öne sürülen çok kapsamlı ve karmaşık bir kavram olarak tartışmaların odak noktasını oluşturan alternatif turizm (Baytok vd., 2017) kaynakların niteliklerinin bozulması, sürdürülebilirlik anlayışının turizmde kabul görmesi ve yaygınlaşması, turizmde sezon sorununu ortadan kaldırma isteği, insanların klasik tatil anlayışından sıkılması, tatilden daha farklı beklentilere girmesi ve değişik heyecan, zevk ve deneyim yaşanacak gezilerin yaratılması gibi nedenlerle öne çıkmıştır.

Alternatif turizm içerdiği motifler bakımından özel ilgi turizmi ile ilişkilendirilmektedir. Ancak her bir özel ilgi, turizm pazarında "tek başına talep çekme" özelliğine sahipken, her alternatif turizm biçiminin böyle bir özelliğinin olmaması arasındaki farklılıklardan biridir (Tanrısevdi ve Çavuş, 2003). Birçok benzerliklere rağmen özel ilgi turizmi ile alternatif turizmi birbirinin yerine kullanmak uygun görülmemektedir. Alternatif turizm, genel ilgi (kitle) turizminin bir alternatifi olarak yer alırken bazen de bir

*Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, cbkaradeniz@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, saffetsari@gmail.com

tamamlayıcısı olabilmektedir. Kitle turizmi kapsamında tatil yapan bir kişinin golf oynaması alternatif turizm kapsamında değerlendirilirken, bir kişinin sadece golf oynamak amacıyla bir seyahate çıkması ve belirli bir destinasyonu tercih etmesi özel ilgi turizmi kapsamında değerlendirilmektedir.

Özel ilgi turizmi, belirli ilgilerini geliştirmek isteyen birey veya grupların tren, yat, tekne turları, kayak, kuş gözlemciliği, trekking, tenis, dağcılık, avcılık, golf, rafting gibi (sayısı otuz altı farklı türü bulabilen) tek bir konu üzerinde yoğunlaşmış ve uzmanlaşmış turizm şekli olarak tanımlanabilir (Brotherton ve Himmetoğlu, 1997, Avcıkurt ve Çavuş, 2003; Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2011). Özel ilgi turizmi, “doğaya dayalı gerçekleştirilen turizm faaliyetleri” (ekoturizm / doğa turizmi,) ile “kültürel turizm” olmak üzere iki önemli niş pazardan oluşmaktadır. Bu iki önemli pazardan doğaya dayalı olarak gerçekleştirilen turizm faaliyetleri, şehirleşmenin yarattığı baskının yarattığı talebe bağlı olarak gittikçe büyüyen bir pazar oluşturmakta ve özellikle gelişmekte olan ülke ve kırsal bölgelerin kalkınma projelerinde giderek daha çok yer ayrılan ekonomik bir faaliyettir (Küçükaslan, 2006; Köroğlu ve Karaman, 2014).

1.1. Doğaya Dayalı Turizm

Doğa turizm birçok araştırmacı tarafından farklı tanımlanmaktadır. Tanımlarda geçen ortak anahtar kelimeler; doğada eğitim, rekreasyon, macera, doğa seyahati, doğa uyumlu turizm, doğada basit serbest zaman gezisi vb. olarak sıralanabilir (Benzer, 2006). Yeşil turizm, doğa turizmi, ekoturizm, kırsal turizm gibi adlarla da anılan doğaya dayalı turizm; “öncelikli odak noktası doğal alanları ve doğal yaşamı tecrübe etmek olan ekolojik sürdürülebilir turizm” olarak tanımlanabilir. Ekoturizm ise doğa turizminin alt kategorisi olarak değerlendirilir (Erdoğan, 2013; Fennell, 2000). Çeşitli şekilde tanımlanan doğaya dayalı turizmin ana felsefesi; zarara uğramamış ve değerini yitirmemiş doğal alanların korunması ve yönetimine doğrudan katkı sağlayarak sürdürülebilir bir şekilde yapılan turizm faaliyetleridir.

Doğaya dayalı turizmde kullanılan arz kaynakları; nispeten “müdahale görmemiş peyzaj, su, bitki örtüsü ve yaban hayatı” gibi doğal kaynaklar kullanılarak yapılan avcılık, yürüyüş, balık avlama, kar motosikleti, kayak, snowboard, bisiklet, kano vd. su sporları, dağ bisikleti, golf, kuş vb. yaban hayatı izleme, fotoğrafçılık, gibi bütün turizm çeşitlerini içermektedir (Weber, 2001; Olafsdottir, 2013; Köroğlu ve Karaman, 2014).

Herhangi bir yerin turist çekebilme potansiyeli turizmin üç “A” sı denilen; çekicilikler (attractions), erişim (accessibility) ve konaklama (accommodation) özelliklerine bağlıdır (Özgüç, 2007). Çekicilikler ise doğal ve kültürel kaynaklı olarak iki grup halinde ele alınmaktadır. Ülkemizde doğal kaynaklara dayalı turizm faaliyet ve çeşitlerini inceleyen çalışmalar incelendiğinde Köroğlu ve Karaman (2014) doğaya dayalı turizm faaliyetlerinin gelişiminde toplum temelli doğal kaynak yönetiminin önemine değinmiştir. Alkan (2015) doğal ve kültürel varlıklara dayalı turistik ürün çeşitlendirilmesi ve sürdürülebilirliği üzerine literatür çalışmasında bulunmuştur. Şahin ve Yılmaz ise (2009) Samsun ilinin doğal kaynaklara dayalı turizm arzı ve planlamasını incelemiştir. Tuncel ve Doğaner (1989) Amasya ilinin doğal turizm varlıklarını incelemiş ve ilin turizm özelliklerini yöre turizmindeki önem ve yerini açıklamışlardır. Şahin ve Uzun (2000) Vezirköprü yöresinin doğal turistik çekiciliklerini çalışmışlardır. Gürgen (1999) çalışmasında Ordu-Giresun çevresinin doğal coğrafya özelliklerini fiziki coğrafya yaklaşımı ile belirle ve yörenin turizm olanaklarına değinmiştir.

Yapılan literatür araştırmasında Ordu iline ait “doğal çekicilikler veya doğal kaynaklara dayalı turizm arzı” konulu detaylı bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Literatürdeki bu açığı kapatmak, Ordu ilinin doğal kaynaklardan oluşan turizm potansiyelini belirlemek ve bu çekiciliklerin turistik ürüne dönüştürülebilmesi için bir farkındalık oluşturmak, yöre halkı, girişimcileri, turizm işletmecileri ve yatırımcıları, yerel yöneticileri ve karar vericilerine yöre turizminin gelişimi konusunda bir vizyon oluşturmak ve öneriler geliştirmek amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Ordu ilinin doğal kaynaklara dayalı turizm potansiyelini belirlemeyi amaç edinen bu çalışma büyük oranda belgesel bir araştırma olmakla beraber yer yer ampirik araştırma türünün gözlem, mülakat gibi yöntemleri de kullanılmıştır. Çalışma alanı olarak Ordu ilinin doğa turizm potansiyelinin ortaya konulabilmesi amacıyla konuya ve sahaya ilişkin detaylı bir literatür taraması yapılmış, ayrıca çeşitli internet kaynaklarından yararlanılmıştır. Edinilen bilgiler ile sahadaki turizm unsurlarını yerinde incelemek için farklı zamanlarda arazide gözlem ve çalışmalarda bulunulmuştur. Sahada edinilen izlenimler çekilen fotoğraflarla görselleştirilmiştir. Turizmin paydaşları olan (ziyaretçiler, işletmeciler, çalışanlar ve yöre halkı) ile yöreye ait turizm değerleri üzerine görüşmeler yapılarak bilgiler elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bütün veriler coğrafya bilimi ilkeleri çerçevesinde analiz edilerek ilin doğal kaynaklara dayalı turizm potansiyeli belirlenmeye çalışılmış, SWOT analizi yapılmış ve sürdürülebilir turizm yaklaşımı ile uygulanabilir öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Çalışma Alanının Genel Özellikleri

Coğrafi olarak büyük oranda Orta Karadeniz, planlamada Doğu Karadeniz Bölümüne dâhil edilen (Özçağlar, 2006) Ordu ili güneyde Tokat ve Sivas, doğuda Giresun, batıda ise Samsun ile komşudur. 5952 km² yüzölçüme sahip ilin doğal sınırlarını; doğuda Turnasuyu, güneyde Kelkit Çayı, batıda Terme Ovası ve kuzeyde ise 107 km. kıyı uzunluğu ile Karadeniz çizer (Şekil 1). Hititler, Persler, Pontuslar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar 17.000 yıldır yörede siyasi hâkimiyet kurmuş uygarlıklardan bazılarıdır (Anonim, 2016). İlin ekonomisi fındığa dayalıdır. Bal ve kivi üretiminde ülkemizde ilk sıralarda yer alırken kıyı balıkçılığı da yörede gelişmiştir. Fındığa, orman ürünleri ve toprağa dayalı sanayi dışında yörede sanayi gelişmemiştir. Turizm yörenin ekonomisinde çok önemli bir yeri bulunmakta olup kalkınma projelerinde öncelikli sektör olarak görülmektedir.

Şekil 1: Ordu ilinin lokasyon haritası

3.2. Ordu İlinin Doğal Kaynaklara Dayalı Turizm Çekicilikleri

Temelinde tazelenerek (dirilmek) kendine gelmek yatan rekreasyon kavramı ile ilişkili olarak doğaya dayalı turizm; "doğada onu rahatsız etmeden eğlenmek" şeklinde son derece naif bir şekilde tanımlanmaktadır. Doğada uygulanabilecek aktiviteler; "doğaya dayanan aktiviteler (tecrübeler), doğa tarafından geliştirilen aktiviteler ve doğal ortamda rastlantısal olarak oluşan aktiviteler" şeklinde sınıflandırılmaktadır (Valentine, 1992). Macera seven turist tiplerinin doğaya yönelik turizm faaliyetlerini daha çok tercih ettiği belirtilmektedir. Doğaya dayalı turizm faaliyetlerine katılmak isteyen turistler için safari ve kuş, kelebek, yunus, bitki gibi yaban hayatı gözlemciliği, yürüyüş, rafting, kano, kayak, doğa fotoğrafçılığı, botanik veya arkeolojik araştırmalar, kampçılık, mağaracılık, balık avlama, binicilik gibi doğada yapılabilecek birçok aktivite bulunmaktadır. Macera kavramının altında bir risk ve belirsizlik yatmaktadır. Bu belirsizlik insanın katılmış olduğu olay veya aktiviteyi heyecanlı kılmaktadır (Gülcan, 2004).

3.2.1 Klimatik Kaynaklar

Bir destinasyonun iklim özellikleri turizminin gelişiminde direk veya dolaylı olarak etkilemekte ve turizm gelişim potansiyelinin önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Turistler tatil yapacakları veya seyahate çıkacakları destinasyonu seçerken iklim özellikleri tercih ettiği çekiciliklerin başlarında gelmektedir ve iklim başlı başına bir çekiciliktir. Ayrıca turistler tatilleri süresince hava koşullarından fiziksel olarak rahatsız olmamak istemektedirler (Özgüç, 2007). Turistler tatil süresince iklim koşullarının katıldıkları aktivitelere uygun olmasını isterler bir başka ifade ile iklim konforu istemektedirler. İklim konforu, turistin katıldığı aktivitelere yönelik iklim koşullarından memnuniyet derecesi olarak tanımlanabilmektedir. Konfor kişiye ve katılan aktiviteye göre değişen bir duygudur (Güçlü, 2010). Kıyıya paralel uzanan dağların denizel etkinin önünde doğal bir set oluşturduğu Ordu yöresi kışları ılık ve serin, yazları nemli ve yıllık sıcaklık farkı az tipik Doğu Karadeniz ikliminin etkisindedir. Yıllık ortalama 14,4°C sıcaklığı, 1037,7 mm yıllık toplam yağış miktarı ile birçok doğaya dayalı turizm aktivitesi için yüksek iklim konforuna sahiptir (Tablo 1).

Tablo 1: Ordu ili meteorolojik verileri

ORDU	Ocak	Şub	Mrt	Nis	May	Haz	Tem	Ağt	Eyl	Ekm	Kas	Arlk	Yılı k
Ort. Sıc. (°C)	6.8	6.9	8.1	11.5	15.8	20.4	23.0	23.3	20.0	15.9	11.9	8.8	14.4
Ort. En Yük.Sıc. (°C)	10.8	10.9	12.0	15.2	19.1	24.0	26.7	27.3	24.2	20.1	16.4	12.9	18.3
Ort. En Düş.Sıc. (°C)	3.8	3.8	5.1	8.2	12.4	16.5	19.4	19.9	16.7	12.8	8.6	5.7	11.1
Ort. Güneş Süresi (S)	2.5	3.1	3.3	4.3	5.5	7.0	6.3	6.0	5.2	4.1	3.4	2.4	53.1
Ort. Yağış Gün Sayısı	14.0	13.7	15.3	14.5	13.4	11.1	9.6	9.7	11.8	14.2	13.0	14.4	154.7
Aylık Top Yağış Mik. Ort. (mm)	97.2	78.9	78.9	68.8	56.0	75.1	63.6	67.7	79.9	131.9	125.8	113.9	1037.7
En Yüksek Sıc.(°C)	25.4	28.3	32.8	36.8	35.8	37.3	37.1	34.4	36.4	34.2	32.4	29.7	37.3
En Düşük Sıc.(°C)	-7.2	-6.7	-4.7	-1.4	3.4	8.4	12.6	13.0	8.2	2.5	-1.5	-3.2	-7.2

Kaynak: Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü (Ölçüm Periyodu 1959 - 2017)

3.2.2. Yeryüzü Şekillerine Dayalı Kaynaklar

Yaylada gezerken karşısında çıkacak olan çiçekten veya pınardan habersiz olmak, virajı dönünce veya tepeyi aşınca karşılaşacağı belirsizlikler macera olarak yorumlanabilmektedir. Ordu ilinde doğaya yönelik yapılabilecek turizm faaliyetlerinin başında yaylaya çıkmak gelmektedir. Yaylalar yöredeki en önemli ev sahipliğini yapan mekanlardır.

3.2.2.1. Kıyılar

Ordu ili batıda Akçay'dan (Samsun/Terme) başlayarak doğuda Piraziz'de (Giresun) ilçesi sınırında sona eren 100 km. (yaklaşık 60 mil.) kıyı uzunluğuna sahiptir. Araştırma sahası Doğu Karadeniz'in diğer illerine göre bazı farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklardan biri, mavi ve yeşilin kucaklaştığı manzarası ve seyri otoban şeklinde yapılan karayolu ile kesintiye uğramamış veya bölünmemiştir. İkincisi ise 100 km.'lik kıyı uzunluğunun 60 km'si kumsallardan oluşmaktadır (Balık, 2017). Özellikle Ünye ve Perşembe kıyıları plaj kıyı tipi özelliğindedir. Ayrıca Perşembe yarımadası kıyılarında yüksek kıyı tipinin görüldüğü yerlerde birbirinden güzel koylar yeşillikler içinde etkileyici manzaralar oluşturmaktadır (Foto 1,2).

Foto 1. Timsah Adası

Foto 2. Perşembe kıyıları (Çamburnu Mevki)

3.2.2.2. Dağlık Alanlar ve Yaylalar

Çambaşı Yaylası: Karadeniz Bölgesi'nin en önemli yaylalarından olan ve Kabadüz ilçesi sınırları içerisinde bulunan yayla yıl boyunca açık (58 km), yolla kent merkezine bağlanır. Deniz seviyesinden 1,850 m. yükseklikte 100 bin dönüm alan üzerinde 72 obası ile ülkemizin en geniş yaylalarından biridir. Turizmi yıl boyunca yayacak olan Çambaşı Kayak Merkezi 54 km. mesafesi ile denize en yakın kayak merkezi unvanına sahiptir. Yaylada elektrik, telefon mevcut olup modern iki otel ve restoran çarşısı, pazar, piknik yerleri, bakkal, kasap, et lokantaları, birkaç tane alabalık üretim çiftliği, sağlık ocağı ve Jandarma karakolu vardır. Düzenli minibüs seferleri olan yaylaya geleneksel olarak yaz aylarında nemden bunalan şehir halkı çıkmaktadır (Foto 3,4).

Foto: 3.-4. Çambaşı Yaylası

Düzoba Yaylası: Yayla bakımından zengin Kumru ilçesinin Düzoba Yaylasına ulaşım rahatlıkla sağlanmaktadır. Düzoba, Bakacak ve Ericcek yaylalarının merkezi haline gelmiş olup Mayıs- Ekim döneminde Pazar günleri yayla pazarı kurulmaktadır.

Toygar-Kabaktepe Yaylası, Aybastı Tokat karayolu üzerinde Aybastı'ya 7 km. mesafededir ve 2006'da Turizm Merkezi ilan edilmiştir. Toygar gürgen ağaçlarının bulunduğu güzel bir ormana sahiptir.

Argan Yaylası, Akkuş ilçe merkezine 3 km. mesafede Niksar yolu üzerinde bozulmamış doğası ile görülmeye değer olup başta kayak turizmi olmak üzere birçok doğa sporu için elverişlidir (Foto 5., 6.).

Keyfalan Yaylası: Deniz seviyesinden 1.200 m. yükseklikteki yayla, Ordu'ya 134 km. Mesudiye'ye 20 km. uzaklıktadır. Ulaşım asfalt yolla kolaylıkla sağlanmaktadır. Çam ormanları ile kaplı Kara Tepenin eteklerinde çimenler ile kaplı yaylanın üç obası bulunmaktadır. Yöre yaylaları arasında mimari olarak geleneksel yayla evi ve oba yerleşim örneğini gösteren nadir yaylalardandır. 1995'de Turizm Merkezi ilan edilmiş yaylanın büyük bir bölümü Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından av koruma ve üretme sahası olarak koruma altına alınmıştır.

Keyfalan Yaylası: Deniz seviyesinden 1.200 m. yükseklikteki yayla, Ordu'ya 134 km. Mesudiye'ye 20 km. uzaklıktadır. Ulaşım asfalt yolla kolaylıkla sağlanmaktadır. Çam ormanları ile kaplı Kara Tepenin eteklerinde çimenler ile kaplı yaylanın üç obası bulunmaktadır. Yöre yaylaları arasında mimari olarak geleneksel yayla evi ve oba yerleşim örneğini gösteren nadir yaylalardandır. 1995'te Turizm Merkezi ilan edilmiş yaylanın büyük bir bölümü Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından av koruma ve üretme sahası olarak koruma altına alınmıştır.

Foto. 5.- 6. Argan Yaylası

Perşembe Yaylası: 1.500 rakımlı yaylada benzeri bulunmayan menderesleri ile Dünya miras listesine aday olarak başvurulmuştur.1991'de Turizm Merkezi ilan edilmiş yayla Aybastı'ya 17 km. mesafededir. Temmuz ayında çeşitli etkinlikler içeren şenlik düzenlenen yayla piknik yapmak, yorgunluk atmak, yamaç paraşütü, fotosafari için idealdir. Doğa sevenler kümbet, şelale, tepe, ilginç menderes şekilleri (kopuk menderesler vb.) ve göl gibi birçok doğal harikayı aynı fotoğraf karesinde görebilmektedir (Foto.7),(www.orduturizm.gov.tr).

Topçam Yaylası: Ordu'ya 114 km mesafedeki Mesudiye ilçesi yaylalar bakımından oldukça zengindir. 1998'de Turizm Merkezi ilan edilmiş yayla, Mesudiye ilçe merkezine 18 km. mesafedeki Yeşilce ve Yeşilece'ye 6 km. uzaklıktaki Topçam beldelerine bağlı bulunan Beyağaç, Çukuralan, Kızılağaç ve Kıyıyurt yaylalarına ve birçok obaya hitap etmektedir. Geleneksel kültürün yaşatıldığı yaylalar orman ve

ormanaltı örtüsü ile zengin flora özelliği göstermektedir. Sadece Kızılağaç Yaylasında 170'den fazla çiçek çeşidi olduğu belirtilmektedir (Foto 8.), (Argan ve Atabeyoğlu, 2017).

Foto 7. Perşembe Yaylası

Foto 8. Topçam Yaylası

3.2.2.3. Manzara ve Seyir Alanları

Boztepe: Boztepe'ye Selimiye Mahallesinden 6 km'lik yol güzergahından ve Oğmaca-Yaraşlı çevre yolu bağlantısıyla ulaşabilmektedir. Sahilde Atatürk parkından binilen teleferik ile muhteşem manzarayı seyrederek ulaşmak da mümkündür. 530 m. rakımlı Boztepe'den, yamacına serilmiş Ordu şehrini ve Karadeniz'in tüm renklerini seyretmek doyumsuzdur (Foto. 9).

Foto 9. Boztepe

Foto 10. Ablak Kayası

Ablak Kayası (Turnalık); Çambaşı yayla yolundaki yaklaşık 1500 m. rakımlı Ablak Taşı uçurum sevenler için harika bir noktadır. Kayalığın kenarına yaklaştıkça 200 m. aşağıda yer alan Geçilmez kanyonunun muhteşem manzarası etkileyicidir. Oldukça uzun boylu çam ağaçlarının oluşturduğu ormanda ve kanyonda yürüyüş patikaları düzenlenmiştir (Foto 10).

Hoynat Adası: Perşembe ilçesinin en önemli unsurlarından olan adanın eskiden gemiciler tarafından sığınak ve depo olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Ada martı ve karabatak kuşlarının doğal yaşam alanı olup "Tepeli Karabatakların Türkiye'de tek yuva yaptığı yerdir" (Foto 11).

Foto 11. Hoynat Adası

Foto 12. Yason Burnu

Yason Burnu: Perşembe ilçe merkezine 15 km. mesafedeki yarımada, 1. derece arkeolojik, 2. derece doğal SİT alanıdır. Karadeniz sahili boyunca üzerinde kilise bulunan tek yarımadaının güzelliği görülmeye

değerdir. Altınpost (Arganot) Efsanesinin geçtiği yarımada fotosafaricilere en güzel pozlarını vermektedir (Foto 12).

3.2.2.4. Mağaralar

Yazkonağı Mağarası: Ünye'nin 4 km güneyinde Karagöl mahallesinde birbirine 150-200 m. mesafede bulunan iki adet galeriden oluşmaktadır. "Pliyosen aşınım yüzeyinin hemen alt seviyelerinde bulunan ve bu yeraltı suyu sisteminin bir parçasını oluşturan Geç Kretase-Paleosen yaşlı mağara, kireçtaşı, kumlu kireçtaşı, kumtaşı ve kilaşlarından oluşan birimin içerisinde, doğu-batı yönlü bir düşey fay boyunca gelişmiştir. Birbirine bağlı iki mağara ve üç koldan meydana gelmektedir. Dar ve uzun galerilerden oluşan mağaranın girişi deniz düzeyinden 85 m, vadi tabanından ise 30 m. yukarıda yer alır. Mağaranın toplam uzunluğu 900 metredir. Mağara girişten itibaren iki kısma ayrılır. Girişten itibaren önce güneye, sonra batıya doğru uzanan oldukça dar ve yüksek tavanlı bir yapıya sahip olan galeri mağaranın ana galerisini oluşturur. Mağaranın girişten itibaren önce kuzeybatıya daha sonra batıya doğru uzanan ikinci galerisi ana galerinin aksine, hem damlataş hem de genişlik yönünden daha iyi konumdadır. Tabanları yer yer blok, çakıl ve kum oluşumundadır. Bazı yapısal olumsuzluklara rağmen mağaradaki sürekli akışı olan yer altı deresi, bu derenin orta kesiminde oluşturduğu yaklaşık 8 m çapında küçük gölcükler ve 26 m. yüksekliğindeki bir salonun tepesinden düşen ve mevsimsel olarak farklı debi gösteren bir şelalelin varlığı" mağaraya ayrı bir görsel özellik katmaktadır (Ersoy, H.vd., 2006). Motorlu araçlarla ulaşım sağlanabilen mağara turizm amaçlı kullanıma elverişlidir.

Boğazcık (Bahçeköy) Mağarası: Perşembe ilçesi Boğazcık mahallesi Bahçeköy mevkiindeki mağaraya Çaka mahallesi üzerinden ulaşılır. Yatay olarak gelişen mağara başlangıçta kaynak, daha sonra geçit konumu almış ve 300 m. derinliğe ulaşarak oluşumunu tamamlamıştır. Girişi geniştir ve birkaç metre aşağıya inildiğinde 50 kişiyi rahatça alabilen bir holü ve genç sayılabilecek sarkıt ve dikitleri ile kolayca ulaşılabilen mağara turizme açılacak konum ve özelliktedir (www.ormansu.gov.tr).

Çınarcık Mağaraları (I-II-III-) : Ünye -Tekiraz yolu üzerinde Korkulu ve Çınarcık mahalleri arasında yer alan mağara dikey gelişmiş düden konumlu bir özellik göstermektedir.

Patlaksu Mağarası: Kumru ilçesi Balık mahallesinde yatay olarak gelişmiş, kaynak konumlu, her mevsim sürekli akışı olan yer altı deresi nedeniyle aktif bir mağaradır.

Yaylacık Mağarası: Kumru ilçesi Akseki mahallesinde yatay olarak gelişmiş geçit konumunda, yarı aktif bir mağaradır (www.ormansu.gov.tr). Altınordu kent merkezinde Taşbaşı Kültür Merkezi olarak kullanılan eski Taşbaşı Kilisesi mevkiinde yaklaşık 40 m. uzunluğunda ve 1,5 m. genişliğinde 2 bin 500 yıllık bir mağara bulunmuştur. Taşbaşı Kilisesi'ne kadar ulaşan mağara Antik çağda insan eli ile genişletilerek halkın denize ulaşımı için bir dehliz gibi kullanıldığı tahmin edilmektedir. Mağaranın zemininin taş döşeme olduğu ve ilerleyen kısımlarının doğal kireç oluşumları ile oldukça daraldığı belirtilmektedir. 1950'li yıllarda kilise cezaevi olarak kullanılırken bu mağaranın ağız açıktır. Daha sonraki yıllarda karayolunun geçmesi ile deniz ile bağlantısı kopmuş ve ağız kapatılmıştır. Mağaranın turizme kazandırılması için çalışma başlatılmıştır (www.ordu.bel.tr).

3.2.3. Hidrografik Kaynaklar

3.2.3.1. Göller: Ordu ili göl oluşumu bakımından çok zengin değildir. Araştırma sahasında Ulugöl, Gaga, Gököl, Keyfalan, Tekegölü, Yeşilçit gölü gibi doğal, Çambaşı, Perşembe Yaylası ve Topçam Baraj Göleti olmak üzere yapay gölleri bulunmaktadır.

Ulugöl: Gököl ilçesi merkezine 14 km. mesafedeki göle ulaşım rahatlıkla sağlanmaktadır. Heyelan enkazından kalan boşluk alanın sularla dolması sonucunda oluşmuş göl özellikle güz mevsiminde yaprakların sararmasıyla oluşan renk armonisi ile yüksek peyzaj değerine sahiptir. Tabiat parkı ilan edilmiş sahada üç adet heyelan set gölü bulunmaktadır. Göllerden birisi büyük diğer ikisi ise sazlıkla kaplı küçük yapıda göllerdir. 1200 m rakımda, 39 dekar alana sahip (1194x1240 m.), 5-20 m derinliğindeki Ulugöl'e, 2008'de başlatılan proje kapsamında endemik bir tür olan Abant Alası bırakılmıştır. Boyu 35-40 cm'e, ağırlığı 600 grama ulaşan balıkların ortama uyum sağladığı anlaşılmıştır. Balıkların aşılmasındaki amaçlardan biri de orman içi sulara sportif olta balıkçılığının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır. Göl ve çevresi bölgenin önemli bir rekreasyon alanıdır (Foto 13), (Bostancı, vd., 2015).

Foto 13. Ulugöl

Foto 14. Gaga Gölü

Gaga Gölü: Fatsa şehrinin 10 km kuzeydoğusunda Örencik mahallesinde bulunan göl Bolaman Irmağı ile batısındaki Yassıtaş mevki arasında 67 m. rakımda bulunmaktadır. Gölün ortalama derinliği 15 m., 200 x 250 m. çanak boyutunda ve 69.320 m² büyüklüğündedir. Göl, yaklaşık 6 km²’lik bir alanı etkileyen heyelan sonucu, yapıyı oluşturan üst kretase flişleri yüzeyindeki çukurluğa suyun birikmesi ile oluşmuştur. Oluşum şekliyle Gaga Gölü, Karadeniz Bölgesi’nde örnekleri görülen tipik heyelan set göllerinden farklıdır (Akkan ve Gürgeç, 1993). Ortasında küçük bir adacık bulunan gölün girişi ve çıkışı yoktur, yağışlarla ve yeraltı kaynak suları ile beslenmektedir. Gaga Gölünde, yağışlı dönemlerde taşma, kurak dönemler ise su seviyesinde azalma görülmektedir. Gölde açılan bir kanal ile fazla su drene edilmektedir. Göl 1.ve 3. Derece Doğal Sit Alanı olarak koruma altına alınmış olup suyu berrak ve kokusuzdur. Fındık bahçeleri ile çevreli göl sucul bitkiler, dört tür balık, ördek, kaz gibi birçok hayvan türünü barındırır. Göl çevresinde ornitolojik araştırmalar yapıлып, ekoturizm kapsamında ve rekreasyonel amaçlı değerlendirilebilir (Foto 14), (Taş, 2011).

Gökgöl, Gökçöy ilçe merkezinin güneyinde Uyuz Gölü ve Çermik Gölü kompleksinin bir parçasıdır. 840 m. rakımda fay kaynağının yüzeye ulaştığı kesimde tektonik kökenli oluşmuş gölün alanı 2020 m², çevresi 168 m, çapı 48 m’dir .Yeraltı kaynak suları ve yağmur sularıyla beslenen gölün ortalama derinliği 8.5 m, maksimum derinliği 10 m. civarındadır (Özdemir, 2006). Göl yarı kapalı yapısıyla (yüzeyde bulunan bir kanalla gideğeni mevcut) zayıf asidik karakterde ve III. sınıf kalitede suyu, pH ve çözülmüş oksijen değerleri ile balık yaşamı için uygun değildir (Taş, Çetin, 2011). Park alanı içinde yer alan gölün çevresine peyzaj uygulanmıştır. Dinlenme ve yaz aylarında serinlemek amacıyla yüzülen göl yörede önemli bir rekreasyonel alanıdır.

3.2.3.2. Akarsu ve Şelaleler: Ordu ili ölçümleri yapılmış 78 dere, çay ve ırmaktan oluşan zengin bir akarsu drenaj ağına sahiptir. İlin en önemli akarsuları Melet, Turnasuyu, Civil Irmağı, Elekçi, Akçaova Deresi, Bolaman Çayı’dır. Akarsuların vadileri farklı alternatif turizm aktivitelerine ev sahipliği yapmaya son derece elverişlidir. Ordu ili topraklarında kıyıdağın itibaren yükselen sahalarda 50’ye yakın şelale keşfedilmiştir.

Karaoluk (Çiseli) Şelalesi: Altınordu Karaoluk köyü sınırları içindeki şelale 6 m. yükseklikten dökülmektedir. Yüksekten dökülen su 3 m. derinliğinde ve çapında bir dev kazanı oluşturmuştur. Derenin devamında Selimiye köyüne doğru Kabaçağlayan, Sarısay gibi üç şelale daha bulunmaktadır. Kaynak sularından beslenen şelalenin yıl boyunca debisi çok fazla değişmemektedir. Hürriyet Gazetesinin 2016 yılında Türkiye’nin en iyi 10 şelalesini belirleyen jüri Çiseli şelalesini 7. sıraya koymuştur (www.ordu.gov.tr).

Koçalın Şelaleleri: Koçalın yaylası Aybastı ilçe merkezine yaklaşık 20 km. mesafededir. Şelale Aybastı’nın 16 km güneyinde Reşadiye ilçe sınırında Uzundere mahallesinin Gökçukuru mevkiinde zengin orman ve orman altı örtüsü içerisinde yer almaktadır. Bolaman Çayının kollarından Ağaçalın deresinin Kızılot Mevkiinde karıştığı Cimman deresinin açtığı taraçalar ve eğim kırıklıkları üzerinden yüksek düşüşler yapması ile oluşmuştur. Her mevsim akışlı gür kaynak sularından beslenen derenin düşüş noktasındaki akımı yaklaşık 2 m³/sn’dir. Dere yer yer çavlan yaparak oldukça eğimli bir araziden geçmekte ve eğim kırıkları üzerinde kısa aralıklarla dört ayrı noktada şelale yaparak Uzundere’ye dökülmektedir. Bu nedenle Koçalın şelaleleri olarak adlandırılması daha uygun görülmektedir. Yörenin bu bölümde 1500 m. olan yükselti, kuzeye ve kuzeybatıya doğru azalarak Uzundere Köyünde 1150 m’lere Uzundere Vadisinde

Gökçukur Mahallesinde 950-900 m'ye kadar iner. Şelalenin olduğu kesimde ise şelale 1270 m'den basamaklar halinde 980 m'ye kadar düşmektedir. Dolayısıyla 1. basamak 70 m. 2. basamak 140 m. 3. basamak 40 m. kadar olup, 4. basamak ise 70-75 m'lik düşümlere sahiptir (Bulut, 2010).

Çiseli Şelalesi: Kümbet Deresi ile birleşen Çağlayandibi Deresi güneyden Tilkicek ve Erikderesi'ni de aldıktan sonra hafif kuzeybatıya yönelerek Kuzu Tepe (1575 m) güneyinde küçük bir boğaza girer. Yayla yerleşmesinden sonra Gökçebayır Deresi adı altında yaklaşık 2- 3 km. boğaz içerisinde akarken 5 ile 10 m'lik aralıklar ile birkaç noktada irili ufaklı dört konumda çağlayan yapmaktadır. Şelale Çiseli mevkiinde yaklaşık 30 m.'den daha yükseklikten (Düden şelalesinin ikizi görünümünde) her mevsim yüksek debi ile düşmektedir. Sularının bol ve gür oluşu, geniş bir bölgede bazalt zemine hızla çarpan suların zerrecikler halinde uzak mesafelere çise şeklinde ulaştığından şelaleye Çiseli adı verilmiştir (Bulut, 2010).

Ohtamış, Ulubey İlçesine 20 km. uzaklıkta bulunan yörenin en büyük şelalesi 30 m. yükseklikten 90° lik bir eğim ile dökülmektedir. Araştırma sahasındaki Değirmen, Kestane Yokuşu, Akköy, Kaşdere gibi birçok şelale dinlenme ve ziyaret için idealdir (Foto.15-16), (www.ordu.bel.tr).

Foto 15.-16 Ohtamış Şelalesi

Yenioba Çağlayanı: Perşembe yayla yerleşmesinin batısında 1513 m. yüksekliğindeki Karga Tepe'nin yaklaşık 2 km. kuzeyinden geçen Çağlayandibi Deresi (Çiseli şelalesinin 5 km. kadar doğusunda) volkanik eğim kırıklığı üzerinde, 20 m'den fazla bir yükseklikten düşüş yapmaktadır. Çağlayandibi Deresi her mevsim akışlı olup, şelaleden sonra menderesler yaparak Kümbet Deresiyle birleşir (Bulut, 2010).

3.2.3.3. Yeraltı Su Kaynakları

Ordu ili ilçelerine yayılmış şifalı sularıyla sağlık turizminde önemli bir tansiyeye sahiptir. Çermik Suyu, Gökçöy ve Meşalan Maden Sularının sektörde adı sıklıkla geçmektedir. Özellikle kükürtlü bir su kaynağı olan Çermik Suyunun banyo tedavisi romatizma ve cilt hastalıklarına, içilmesi ise mide rahatsızlıklarına iyi geldiği belirtilmektedir (www.termalrehber.com).

“Çamalan Kaplıcası ve Çamalan Maden Suyu, Gökçebel Suyu ve Esemen Suyu, Akkuş ilçesinin şifalı su kaynaklarıdır. Esemen Suyu'nun, bağırsak parazitleri ile böbrek kumlarının dökülmesinde büyük yararı vardır. Musalı Maden Suyu ile romatizmal hastalıklara iyi gelen suyuyla İskevsir Köyü Kaplıcası Mesudiye ilçesinin, Yağbasan köyündeki Acısu İçmesi, Yayı Köyü Maden Suyu ve Tekkiraz beldesindeki Tekkiraz Suyu da Ünye ilçesinin şifa kaynaklarıdır. Tekkiraz Suyu'nun müshil etkisi vardır. Nazif Bey Suyu ise Altınordu'da olup mide ağrılarına ve romatizmal hastalıklara iyi gelen bir başka şifalı sudur “ (www.termalrehber.com).

Ordu'nun en bilinen şifalı su kaynağı, Ordu'ya 58, ilçe merkezine 11 km. uzaklıktaki Sarmaşık köyünde ulunan Bolaman Kaplıcası'dır. 'Sarmaşık Kaplıcası' ve 'Fatsa Ilıcası' da denilen kaplıca deniz seviyesinden 50 m. yüksekliğindedir. Sülfat, sodyum, kalsiyum, klorür, bromür ve flor içeren suyunun sıcaklığı 47.5°C, pH değeri 8.55, radyoaktivitesi 0.85 emandır. Litresinde 1 gr. mineralizasyon bulunan, kalevi ve toprak kalevili acı bir sudur. Banyo ve içme tarzında kullanılabilir. Banyo tarzında kullanıldığında termalitesi ile sedatif bir etki yapar ve romatizma, nevralsi ve cilt hastalıkları için önerilir. İçme olarak kullanıldığında ise böbrek rahatsızlıklarına (diüretik etkisi) iyi gelmektedir. Kaplıcada üç adet tedavi havuzu, çok sayıda sıra banyosu ve 120 yataklı otel bulunmaktadır (<http://www.termalrehber.com>).

3.2.4. Biyolojik Kaynaklar

3.2.4.1. Bitki Örtüsü

Ordu yöresinde bitki örtüsü, kıyıdağın itibaren yükselen dağların kuzey yamaçlarında nemli ormanlar özelliğindedir. Kıyı kuşağında nemli ormanların ağaçlık katında karaağaç (Ulmus), muşmula (Mespilus germanica) yabancı erik (Pirus communis), defne (Laurus nobilis), sandal (Arburus andrachne), mersin (Myrtus communis), taflan (Prunus laurocerasus), şimşir (Buxus sempervirens) gibi türler yaygındır. İnceleme sahasında ormanın tahrip edilerek ortadan kaldırıldığı kuzey yamaçlarındaki kıyı bölgeleri ve Karadeniz'e açılan vadiler boyunca denizel etkinin sokulduğu kesimler psödomakinin yayılış alanıdır. Nemli ormanlar tahrip edilmedikleri yerlerde hemen Karadeniz kıyılarından, alt seviyelerde meşe (Quercus petraea ve Q.hartwissiana), kestane (Castanea sativa) ve gürgenin (Carpinus betulus) hakim olduğu topluluklar halinde görülmeye başlar. Yükseldikçe kayının (Fagus orientalis) hakim olduğu topluluklara kavak (Populus tremula), Akçağaç (Acer platanoides) ve dişbudak (Fraxinus angustifolia) gibi nemcil türlerin karışmasıyla daha da çeşitlenir. Orman altı örtüsü ise orman gülü (Rhododendron panticum ve R. flavum), çoban püskülü (Ilex colchica ve I. aquifolium) gibi hakim türler ile kaplıdır (Aktaş, 1992).

Kıyıdağın yükseldikçe, 700-1250 m.ler arasında hakim elemanlarını kayın (Fagus orientalis), meşe (Ouercus petraea ve Q. hartwissiana) ve titrek kavakların (Populus tremula) oluşturduğu yayvan yapraklı ormanlar; sadece 1250-1600 m.ler arasında yayvan yapraklı-igne yapraklı karışık ormanlar ve 1600-2000 m.ler arasında ise, ladin (Picea orientalis) ve göknarların (Abies nordmaniana) hakim olduğu igne yapraklı ormanlar izler. Gerek yayvan yapraklı gerek igne yapraklı ormanlarda, hakim türlerin dışında yaygın olan diğer türler kestane (Castanea sativa), gürgen (Carpinus betulus), kızılğaç (Alnus glutinosa), karaağaç (Ulmus montana) dır. Yüksek sahaların ormanaltı örtüsü ise çoban püskülü (Ilex aquifolium ve I. colchica), şimşir (Buxus sempervirens), taflan (Prunus laurocerasus), mürver (Sambucus nigra), sırımbağı (Daphne pontica) ve orman güllerinden (Rhododendron ponticum ve R. flavum) oluşmaktadır (Erinç, 1945, Dönmez, Aydınözü, 2012).

Yörede yayların bulunduğu üst zonda ise ot formasyonunun birçok türüne rastlanmaktadır. Çambaşı yaylasında görülen önemli bitki türlerinden bazıları Dağ hozrozu, Dere kaplanotu, Has yumak, Amasya yumağı, Hemşin gentiyonu, Doğu ladini, Sarıçam, Sarı çiçekli orman gülü, Kekik, Kandil çiçeği, Altay menekşesidir (Karakaya, 1990).

3.2.4.2. Doğal Yaşam Kaynakları

Ordu yöresi yaban ve yırtıcı hayvanlar bakımından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Milli Parklar müdürlüğü tarafından, ilin değişik noktalarına konulan 33 adet fotokapan ile karaca, geyik ve dağ keçisi yanında kurt, çakal, yaban ayısı, vaşak, tilki, sansar, domuz, gibi vahşi hayvanların da görüntülerinin oldukça fazla alındığı belirtilmektedir. Bunun yanında araştırma sahasındaki dağlar, yaylalar, vadiler ve akarsular yüksek popülasyonlu olarak yılan, kurbağa, kertenkele, kaplumbağa gibi sürüngenlerin birçok türüne, atmaca, karatavuk, kuzgun, kartal, şahin, karga, martı, balıkçıl, leylek, üveyik, keklik, saka, bülbül gibi kuşlara ve kırmızı benekli alabalık gibi birçok tatlı su balıklarına ev sahipliği yapmaktadır. Yörede biyoçeşitlilik açısından yaşanan zenginliğe ilişkin yerel idareler, kamu kuruluşları ve yerel halk tarafından duyarlılık yüksektir. Doğal yaşamı koruma bilincinin gelişmiş olduğu ilde karaca vb. birçok tür koruma altındadır. Perşembe kıyılarında bulunan Hoynat adası tepeli pelikanların yumurtlama alanı olarak değer taşımaktadır.

3.2.5. Mesire Yerleri

Ordu ilinde rekreasyonel alan olarak farklı niteliklere sahip A, B, C, D tipinde 33 adet Mesire yeri bulunmaktadır.

Çınarsuyu Mesire Yeri, Ünye sahil yolu üzerinde, ilçeye 7 km uzaklıkta 11 hektarlık bir alan üzerine kurulmuştur. Mesire alanı içinde günübirlik kullanıma yönelik piknik alanları, büfe, fırın, çocuk oyun alanları bulunmaktadır.

Eminem Pınarı, Yokuşdibi'ne 5 km. Kabadüz'e 15 km, Ordun merkeze 33 km. uzaklıktadır. Yıl boyu ulaşım sorunu olmayan A tipi mesire yerinin alanı 30 hk'dır. Mesire yerinin üst florasını Picea aorientalis (doğu ladini) oluşturmaktadır. Ortalama 1656 m. rakımına sahip mesire yerinde dört mevsim konaklamak mümkündür (www.ordukulturturizm.gov.tr).

Korgan Yayları ve İteniçi Mesire Yeri, İlçe merkezine 25 km. mesafedeki yaylaya tüm motorlu araç ile ulaşım sağlanabilmektedir. İteniçi mevkiinde gürgen ağaçları içerisinde oturma grupları, ihtiyaç yerleri bulunan dinlenme ve piknik alanları mevcuttur. Piknik alanının yanında bulunan yaz kış aynı soğukluğunu muhafaza eden su ilgi çekmektedir.

Gelin Kayası Mesire Yeri; Çamaş kent merkezi ve Karadeniz manzaralı bir tepede kurulu mesire ve dinlenme yeridir.

Sayacabaşı Mesire Yeri; Ulubey'e 7 km. uzaklıktaki Sayacabaşı'na ulaşım kolaylıkla sağlanmaktadır. Sayaca Köyü'nde toplam 6,4 hektarlık bir alan kaplayan, yeme-içme ve dinlenme tesisi,1 bungalov, 3 kamelye, 1 kır gazinosu, 1 fırın ve WC den oluşan bir mesire yeridir.

Asarkaya Kent Ormanı; Ünye'ye 4 km. mesafede Ünye-Fatsa yolu üzerinde ağaçlandırılmış mesire ve piknik alanı barındırdığı bir çok yaban hayvanı ve bitki çeşidiyle dikkat çekmektedir. Kuş gözlemciliği ve doğa yürüyüşü için idealdir.

Yoroz Kent Ormanı; Saraycık mahallesinde bulunan Yoroz Kent Ormanı, kente 20 km mesafededir. Rahat ulaşımı, zengin flora ve fauna özelliği bulunan mevki doğal bir seyir terası özelliğindedir. Kent ormanı gezi ve piknik için gereken tüm düzenlemelere sahiptir (Foto 17,18) (www.ordu.bel.tr).

Foto 17-18 Yoroz Kent Ormanı

3.3. Doğal Kaynaklara Dayalı Turizm Faaliyetleri

Araştırma sahasın oluşturan Ordu yöresinde doğaya bağlı olarak birçok turizm faaliyetinde bulunulabilir.

3.3.1. Doğa Sporları ve Macera Turizmi; “Doğaya dayalı turizm, kırsal mekânlarda yapılan rekreasyonel ve macera türü spor faaliyetlerini içine almaktadır “ (Kiper ve Aslan, 2007).

3.3.1.1. Kayak ve Kış Sporları; Ordu ili arazisinin % 83,5'ini, Karadeniz'e ve güney sınırına paralel uzanan Canik, Ordu-Giresun sınırında yer alan Karagöl Dağları oluşturmaktadır (Seyir Tepesi 2103 m, Gündeliç Tepesi 2789 m, Karagöl Dağı 3107 m.). Bitki örtüsü bakımından zengin yüksek alanlar kışın kar örtüsü altındadır. Kış ve dağ sporları için uygun zemin oluşturmaktadır.

Çambaşı kayak merkezi; Kabadüz ilçesi Çambaşı Yaylasında 650 dönüm alan üzerinde kurulan kayak merkezi, “Türkiye'nin denize en yakın kayak pisti” unvanına sahiptir. Kayak merkezi babylift, telesiyej, kayak evi ve okulu, otel, helikopter pisti, idari ve sosyal tesisler ile 2500 kişiye hizmet verebilecek kapasitedir (Foto 19-20).

Foto 19-20. Çambaşı Kayak Merkezi

3.3.1.2. Macera (Heyecan Sporları)

Yamaç Paraşütü; Ordu'da yamaç paraşütü eğitimi ve olanağını sağlayan sivil toplum kuruluşları bulunmaktadır. “Boztepe'den Şehir Merkezinde kumsala iniş”, “Mesudiye Eriçok Tepesinden Kızılağaç

Yaylasına iniş”, “Perşembe Yaylasında Karga Tepesinden Yaylaya iniş” şeklinde düzenlenen atlayış parkurları bulunmaktadır (Foto21,22).

Foto 21. Perşembe Yaylasından

Foto 22. Boztepe'den

Dağcılık ve kaya tırmanışı, dağda yürüyüş, tırmanma ve kamp yapmayı içeren bir doğa sporudur. Günümüzde bağımsız bir spor dalı olan kaya tırmanışı için araştırma sahasında bir çok kayalık arazi ve kanyon bulunmaktadır. Ulubey İlcesi Kızılın Köyünde bulunan Kızılın Kayalığı, Çambaşı Karagöl tepesi ve Yoroz kayalıkları gibi birçok kaya kulvarı bulunmaktadır. Bu tür sporlar, Ünye kalesi, Kurul Kayaları, Gölköy kalesi, gibi tarihi mekanların yakınında tanıtım amaçlı da yapılabilir. Kaya tırmanışına elverişli olması için farklı zorluk derecesinde rotaların açılması ve düzenlenmesi gerekmektedir. Yörenin en yüksek dağları Çambaşı Yaylasının karşısında Giresun sınırında bulunan Karagöl Dağlarına (3107 m.) **yüksek irtifa dağcılığı** stilinde zirve yapılmaktadır.

Dağ ve Doğa Yürüyüşü ve Bisikleti: Araştırma sahasında doğal güzellikleriyle öne çıkan bölgelere öncelik verilerek birbiriyle bağlantılı yürüyüş ve dağ bisikleti rotaları belirlenmiştir. Çambaşı, Topçam ve Yeşilce bölgesinde henüz doğal bozulmamış oba ve yaylaların peyzaj güzellikleri tarihi motifler ile birleştirilerek en iyi yürüyüş rotaları oluşturulmuştur. Nisan-Ekim dönemi Ordu yürüyüş parkurlarını adımlamak için en uygun zamandır. 24 adet yürüyüş ve uzun yürüyüş parkuru ve güzergahları Tablo 1'de verilmiştir. Ordu kent merkezinin 6-7 km. doğusunda denize dökülen Turnasuyu vadisi yürüyüş parkuru Türkiye'nin en ideal yürüyüş parkurlarından biri olarak Atlas Dergisi Yürüyüş Rotaları rehberinde yer almıştır (Foto 23, 24) (Tablo 2).

Foto 23- 24 Turnasuyu Vadisi

Tablo 2. Ordu Yürüyüş Parkurları

Parkur Adı	Km.	Parkur Adı	Km.
Turnalık-Gümüşdere	7	Kaleköy-Yeşilce	9
Bozat-Ayır Gölü-Karagöl zirve	8	Kızılağaç Y.- Armutkolu Y.-Ertas Y. Keyiş Köprüsü	11
Kızılağaç Yaylası-Eriçok Tepesi	8	Ertas Y-Keyiş Köprüsü- Ertas-Sinanlı O.-Hekimoğlu O	11
Köşe Obası-Şapana Kilisesi-Topçam Köşe O.	9	Hekimoğlu O.-Maden D.V.-Rızvan-Bozat	12
Yeşilce-Kızılağaç Yaylası	10	Köşe Obası-Gölyanı-Topçam	13
Sayacıbaşı -Kurşunçal Şel.-Karaoluk Şel.	11	Çambaşı Gölet-Çukuralan yaylası	13
Gerçe Obası-Gerçe Şelalesi-Kaleboynu O.	14	Çukuralan Y.-Köşe O.-Kızılağaç Y.	15
Turnalık-Tekmezar Yolu	14	Çambaşı G.- Susuz-Tekmezar- Karaaslan	15
Emine pınarı-Otel-Tosunalan	4	Topçam-Köşe O.-Çukuralan Y-Çambaşı Gölet	32
Çaldım Köprüsü-Bağlarca (Kabakdağı)	4	Kaleköy-Yeşilce-Kızılağaç Y-Çukuralan Y-Çambaşı	40
Çambaşı-Turnalık	6	Kaleköy-Yeşilce-Kızılağaç	40
Boztepe-Taşbaşı Mahallesi- Merkez	7	Armutkolu Y.-Ertas Y.-Hekimoğlu Obası.-Bozat- Karagöl Zirve	61

Kaynak: Oksijen Yurdu Ordu Yürüyüş Rotaları ve Turizm Keşif Rehberi

Bisiklete binmek sağlıklı yaşam için gittikçe tercih edilen bir araç olmaktadır. Bisiklet sporuna Ordu ilinde de önem verilmektedir. Doğal güzellikler içinde spor yaparak dolaşmak ulusal veya bölgesel yerel topluluklar çerçevesinde bir turizm aktivitesine dönüştürülmüştür. Araştırma sahası bisiklet turları için birçok uygun mekana sahip olup 17 adet bisiklet rotası belirlenmiştir (Tablo 3, Şekil 2).

Dağ rallisi, Ordu yaylalarının bozuk ve virajlı yollarında SUV arazi araçları ile yapılan yarışların ilgilenenleri gittikçe artmaktadır. Araştırma sahasında beş manzaralı araç yolu rotası ile beş jip safari rotası belirlenmiştir (Tablo 4). Manzaralı araç yolu rotaları; “Efirli-Perşembe-Yason Burnu-Bolaman (41 km), Fatsa-Aybastı-Perşembe Yaylası (73 km), Ünye-Akkuş (61 km), Mesudiye-Yeşilce-Çambaşı yaylası-Kabadüz-Ordu (91 km), Ordu-Topçam-Mesudiye (104 km) olarak belirlenmiştir “ (www.ormansu.gov.tr).

Tablo 3. Ordu ili bisiklet rotaları

Parkur Adı	Km.
Ordu-Efirli-Boztepe-Ordu	23
Ordu-Kurul Kayası-Ordu	24
Çambaşı Göleti-Çukuralan-Köşe Obası-Topçam	25
Ordu-kayabaşı-Topluca-Turnasuyu Vadisi	28
Çambaşı Gölet-Çukuralan-Yeşilce	30
Sayacıbaşı MY-Kurşunçal Şelalesi-Karaoluk Şelalesi-Ordu	37
Ünye-Kumru	40
Efirli-Perşembe-Yason Burnu-Bolaman	41
Kumru- Eriçek Yaylası-Yalın Yaylası-Düzoba-Kumru	66
Ordu-Perşembe-Fatsa-Ünye	75
Ordu Merkez-Ulubey-Gürgentepe-Gölköy-Ulugöl	80
Çamiçi-Düzoba Yaylası-Kumru-Fatsa	83
Ünye-Akkuş-Çamiçi Yaylası	85
Fatsa-Çamaş-Gürgentepe-Aslancamii-Ilca-Fatsa	86
Mesudiye-Yeşilce-Çambaşı Yaylası-Kabadüz-Ordu	91
Ordu-Topçam-Mesudiye	104
Fatsa-Çamaş-Gürgentepe-Gölköy-Mesudiye	109

Kaynak: Oksijen Yurdu Ordu Yürüyüş Rotaları ve Turizm Keşif Rehberi

Şekil.2. Ordu ili yürüyüş ve bisiklet rotaları

Tablo 4. Jip safari rotaları

Parkur Adı	km
Topçam-Köşe Obası-Çukuralan- Tekmezar- Çambaşı Y.- Zile Obası- Kızılağaç Y.-Yeşilce	63
Turnasuyu-Sataycık- Osmaniye- Alisayvan- Gerce- Cumhuriyet- Yokuşdibi-Turnalık-Çambaşı	64
Çambaşı-Harçbeli- Döngeri- Bahariye-Turnasuyu V.- Gerce-Cumhuriyet-Yokuşdibi-Turnalık	78
Topçam-Gümüşdere-Turnalık-Çambaşı Göleti-Tekmezar-Köşe Obası-KızılağaçYeşilce	79
Mesudiye-Yeşilce-Kızılağaç-Zile Obası-Armutkolu Obası-Ertaş Yaylası-Çambaşı Alabalık Tesisi- Semen- Rızvan-Ağcabel	87
Yaylası-Güzelyurt-Kızılelma-Arıkmsa- Mesudiye	
Akkuş Argın Yaylası-Kumru-Eriçek-Yalın-Düzoba-Korgan Yaylası-İteniçi- Perşembe Yaylası -Aybastı-Ulugöl-Harçabeli-Topçam-Köşe Obası-Çambaşı	216

Kaynak: Ordu Doğa Sporları

Bungee jumping, yüksek bir yerden aşağıya atlanıp esnek bir halatla yukarı çekilen, atlayanlara ve izleyenlere yüksek adrenalin seviyesiyle heyecan veren bir etkinliktir. Açının ve yüksekliğin uygun olduğu kule, köprü, vinç vb. ortamlar atlayış için değerlendirilebilir. Ordu'da bu spor için Gotana, Darıcabaşı, Topçam, Turnasuyu ve Melet vadilerinde ve yöredeki ilin kanyonlarında uygun noktalar etüt edilmelidir. **Triatlon** koşu, bisiklet ve yüzmenin bireysel olarak peş peşe yapıldığı bir spor dalıdır. "Sprint (kısa) mesafe, orta uzunluk, olimpik mesafe, ironman (demir-adam) olmak üzere 4 değişik mesafede yapılmaktadır". Farklı yaş gruplarından oluşan sporculara, Karagöl, Turnalık, Çambaşı, Aybastı, Perşembe yaylası kesimlerinde parkurlar kurulabilecek uygun yerler bulunmaktadır.

Kanyoning; Ulubey'e 9 km mesafede bulunan Küpkaya Kanyonu balık tutmak ve kano sporu yapmak için idealdir. Kanyon çevresi piknik ve kamp yapmaya müsait olup her türlü motorlu araçla ulaşım sağlanabilir. 2 km. uzunluğa ve 5 ile 20 m.a rasında değişen genişliğe sahip kanyon Türkiye'nin en güzel 10 kanyonu arasına girmiştir. Budak Köyündeki Çamaş kanyonu yörede ilginç manzaralar oluşturulmaktadır (Foto 25, 26).

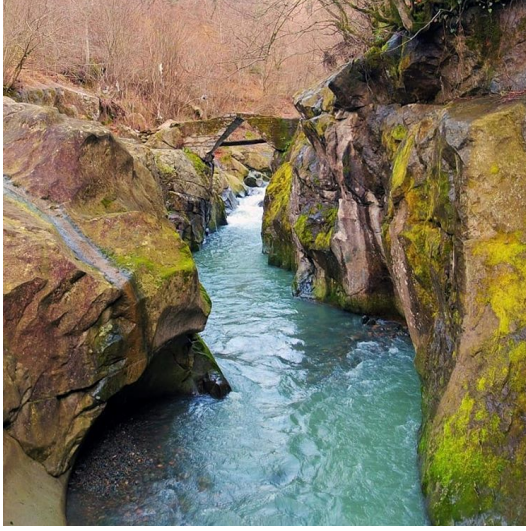

Foto.25 Çamaş Kanyonu

Fato. 26 Küpkaya Kanyanu

Kamp Karavan Turizmi: Ünye ve Perşembe Kıyıları, Yason Burnu, Turnalık, Çambaşı, Tekmezler, Sayacabaşı, Boztepe, Keyfalan, Mesudiye, Çukuralan, Kızılağaç, Cüle ve Savahçimeni yaylalarında kamp karavan turizme alt yapısı hazırlanmış bölgeler bulunmaktadır. Ordu turizminde bir marka olmuş Vosvos Şenliği kampçıları Turnalık ve Çambaşı Yaylalarında kamplamışlardır (Foto 27,28).

Foto 27- 28. Turnalık Çambaşı kamp alanlarından

Yön Bulma; “doğal ortamda üzerinde kontrol noktaları işaretlenmiş büyük ölçekli bir harita ve pusula yardımıyla yönünü bularak belirli bir parkuru en kısa sürede tamamlama yarışmasına oryantiring denir”. Çevreci bir spor olan oryantiring bina, yapı, saha, stat, tesis gerektirmez. Gerekli ekipman vb. donatı takılıp sökülerek taşınabilir bu nedenle yüzlerce kişinin katıldığı yarışlardan sonra arazide ayak izinden başka bir şey kalmaz. Oryantiring alt yapısı çok ucuz, çok az maliyetli bir spordur (Altan,2006). Ordu ilinde Çambaşı, Topçam, Tekmezar, Yeşilce gibi birçok yayla ve ormanlık alan bu spor için elverişlidir.

Paintball , kişisel gelişim, liderlik eğitimi ve takım çalışmaları gibi alanlarda odaklanma, hızlı düşünme, koordinasyon ve karar verme yeteneği gelişimini sağlayan etkinlik oldukça ilgi görmektedir. İlin tüm yaylalarında bu spor için uygun ortamlar kurularak desteklenebilir.

Binicilik, Rahvan at yarışları, Ordu ilinin tüm yaylaları binicilik için müsaittir denilebilir. En az 10 m. genişliğinde, 800 m. ile 2500 m. uzunluğunda piste ihtiyaç duyan ve yıllardır Ünye Cevizdere’de yapılan rahvan sitili at yarışlarına Turnalık, Çambaşı ve Perşembe yaylaları uygundur.

3.3.1.3. Su Sporları

Kano ve Rafting: Yörenin en büyük akarsuyu Melet Irmağı üzerinde su debisinin yüksek olduğu ilkbahar mevsiminde kano ve rafting faaliyetleri yapılabilmektedir. Yöreye başta Rusya olmak üzere yurt dışından kanoculara gelmektedir. Melet ırmağı ve Bolaman ırmağı **durgun su (göl)** kanosu için elverişlidir. **Rafting:** Akarsuda karşılaşılan zorluklara göre, 1. derece (en kolay) ile 6. derece (en zor olan) arasında değişen parkurları bulunur. Melet ve Turnasuyu, Bolaman ve Elekçi, Ceviz ve Cüri dereleri rafting için uygun parkurlar bulunmaktadır.

Dalış sporu: İlde Perşembe'de Çaka ve Yason kıyıları, Altınordu'da Bozukkale ile Kumbaşı kıyıları uygun parkurlardır. Ordu'nun tüm kıyıları deniz kanosu için uygun parkurları oluşturmaktadır. **Kablolu Su Kayağı,** vücudun tüm kaslarını çalıştıran temelde su kayağı ile aynı olan spor her yaşa uygundur. Elektrikli bir motorla çalışan telesiyej ile sporcular çekilmektedir. Araştırma sahasındaki baraj gölleri ve balık bulunmayan bazı doğal gölleri bu spora uygundur.

Dragon Tekne sürüşleri rekreasyon amaçlı tercih edilmektedir. 10 - 20 kanocu, 1 dümenci ve 1 davulcudan oluşan ekipler amaçları olan son çizgiye ulaşmak için mücadele etmektedirler. Fatsa Elekçi ve Bolaman, Ordu Melet ve Civil ırmaklarının deniz ağızlarında parkurlar yapılarak bu spor için düzenlenebilir. **Heliski** (Helikopterli kayak) sporu, helikopter ile tepelere bırakılan kayakçılar kayarak varış noktasına ulaşırlar. Bu pahalı spor, kayak pistinden veya merkezinden uzakta, kar örtüsünün kalın olduğu alanlarda yapılabilmektedir. Bu nedenle Yokuşdibi Çambaşı ve Karagöl tepesi arası uygun görülmektedir.

3.3.2. Yaban Hayatı Gözlemciliği; Yabani hayvan türlerini doğal yaşam alanlarında gözlemlemek ve fotoğraflamak gitikçe tercih edilen aktivitelerdendir. Bölge yaban hayatı bakımından zengin olduğu gibi gözlemcilik için de uygun bir iklime sahiptir. Bu özellikler tercih edilme olasılığını arttıracaktır. Yaban hayatı gözlemciliği ilin tüm yaylalarında, akarsu vadilerinde ve Hoynat adasında yapılabilmektedir. Yapılan çalışmada Doğu Karadeniz bölgesinin ayı gözlemciliği için uygun bir alan olduğu ve bu bölgede pilot çalışmalarla ayı gözlemciliği turlarına başlanabileceği önerilmektedir (Turan, 2017). Aynı şekilde Perşembe kıyılarında balıkçı tekneleri ile yarışan yunuslar "yunus gözlemciliği" şeklinde turistik ürüne dönüştürülebilir.

3.3.3. Av Turizmi: Melet Devlet Avlağı (Mesudiye): Yeşilce, Topçam, Beyseki, Beyağaç, Arıcılar, Sarıyayla ve Dursunlu köyleri sınırları içerisindeki 7.609 ha.'lık sahayı kapsar. Kurşunçal Örnek Avlağı (Ulubey): Sayacabaşı mevkiinde 3.706,25 ha. büyüklüğünde avlaktır. Avlamlarda özellikle Yaban Domuzu avı planlanmaktadır (www.ormansu.gov.tr).

3.3.4. Ekoturizm: Ordu ili, oldukça yüksek ekoturizm potansiyeline sahiptir. Yerel kültürün ve doğanın korunduğu sürdürülebilir turizm etkinlikleri Kabakdağı ve Kayabaşı köylerinde yapılmakla beraber yöredeki her köy potansiyel bir ekoturizm merkezidir.

3.4. SWOT/GZFT Analizi ile Elde Edilen Sonuçlar

Ordu ilinin alternatif turizm potansiyeli ve eksikliklerinin tespitinin değerlendirilmesi amacıyla swot analizi uygulanmıştır. Swot analizi herhangi bir ürünle ilgili strateji oluşturabilmek için çok boyutlu olarak değerlendirmeye, tehditlere karşı hazırlıklı olunmasına ve fırsatlar ve güçlü yönler de odaklanılmasına katkı sağlayan etkili bir yöntemdir (Güngör ve Arslan, 2004).

Güçlü Yönler

- Doğa turizmine uygun iklim, doğal kaynaklar ve bozulmamış çevre
- Yayla turizmine uygun potansiyelinin olması
- Kış sporlarına uygun yaylası,
- Biyolojik çeşitliliğin yüksek olması,
- Turizm amaçlı kullanılacak özelliklere sahip mesire yerlerinin bulunması
- Eko turizme ve kırsal turizme uygun alanların bulunması,
- Doğa yürüyüşü, avcılık, kampçılık, fotosafari, manzara seyri, kuş gözlemciliği, balık tutma, dağcılık, kaplıca, kayak vb. turizme konu olabilecek kaynakların çeşitliliği,
- Büyük pazarlar için keşfedilmemiş destinasyon olması,
- Coğrafi konum ve ulaşım ağının belirli düzeyde gelişmiş olması
- Turizme yönlendirilebilecek işgücünün varlığı
- Perşembe ilçesinin Cittaslow kenti olması

Zayıf Yönler

- Çeşitli turizm olanaklarının arza dönüştürülemediği olması,
- Kırsal alanlarda konaklama imkanlarının yetersizliği
- Alternatif turizme yönelik yatırım teşviklerinin yetersiz olması,

- Alt yapı ve hizmet kalitesinin ihtiyaca cevap vermemesi,
- Doğa sporları için uygun alanlarda ziyaretçileri bilgilendirme gibi hizmetlerin yetersizliği,
- Az tanınmışlık, ulusal ve uluslar arası düzeyde tanıtım eksikliği
- Alternatif turizm için ayrılan tanıtım ve pazarlama bütçelerinin yetersizliği.
- Kurumlar arasında yetersiz iletişim ve koordinasyon eksikliği,
- Yerli ve yabancı yatırımcılar için çekim merkezi olmaması,
- Mevsimsellik ve kapasite kullanım oranlarının düşüklüğü,
- Arazi bölünmelerinin ve tapu hissedarlarının çok olmasının kırsal yatırım ve teşviklerde engel oluşturması
- Kırsal alanda nitelikli aktif (genç) nüfusun yetersiz olması,

Tehditler

- Kentin turistik imajının yetersizliği
- Çarpık yapılaşma
- Yaylaların tahrip edilerek cazibesini kaybetmesi,
- Doğal alanlara insan baskısının artması,
- Sahada sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin geliştirilememesi ile doğal çevrenin bozulması,
- Çekicilik oluşturan doğal mekanlardan plansız yararlanmanın olumsuz etkileri,

Fırsatlar

- Doğa, tarih ve kültür turizmine olan ilginin yoğunlaşması,
- Dünyada ve Türkiye’de doğaya dayalı turizme olan talebin artmış olması,
- Kentte birçok sektörde yaşanan rekabetin turizmde de başlaması
- Havalanının açılıp ulaşım olanaklarının gelişmesi,
- Turizmin önemi konusunda halkın ve yerel yönetimlerin duyarlılık göstermeye başlaması,
- Yörede turizmin düzenlenmesi ve geliştirilmesine yönelik planlamaların öneminin anlaşılması,
- Turizme yönelik planlamalarla kırsal kalkınmayı sağlama girişimleri,
- Halkın turizm konusunda bilinçlenmesi
- İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentlerde yörenin tanıtımını yapabilecek çok sayıda Ordulunun yaşaması
- AB. ve DOKA’nın finansal destek sağladığı projelerde alternatif turizmde yer verilebilmesi,
- İklim değişikliğine bağlı olarak güney destinasyonlarına göre daha konforlu ve talep edilen bir iklime sahip olması,

Sonuç ve Öneriler

Ordu ili doğa turizmi için çok yüksek bir potansiyele sahiptir. Sürdürülebilir turizm anlayışı turizm amaçlı kullanılan kaynakların korunarak geliştirilmesine dayalıdır (Erdoğan, 2003). Öncelikle ilin sahip olduğu doğal güzelliklerinin, gelecek nesillere bozulmadan bırakılması gereken bir miras değeri olduğu unutulmamalıdır. Bir doğal miras değeri ve varlığı olan çekiciliklerin etkili bir şekilde tanıtımı yapılarak, erişim ve konaklama olanakları geliştirilip, tamamlayıcı hizmetler ile desteklenmelidir. Yöre halkı, sektör ve karar vericilerin paydaş olduğu sürdürülebilir bir turizm yönetim planının yapılmasına önem verilmelidir.

İlin önemli bir potansiyelini oluşturan yaylaların en büyük eksiği altyapıdır. Yaylaya çıkabilmek için insanları fiziksel olarak rahatsız etmeyecek boyutta dört mevsim açık konforlu bir yol, geceleme ve dinlenmek için konaklama ve yiyecek içecek işletmeleri ve münferit yerlerde WC ve lavabolar talep duyulan önceliklerdir. Ancak bu tesisleri doğal koşullara uyumlu ve yaylanın yakınındaki yerleşmelere inşa etmek gerekmektedir. Yoksa yaylaların cazibesi gitmektedir. Doğa odaklı turistler lüks otellere ya da restoranlar talep etmedikleri için, abartıdan uzak, doğal ortama uyumlu tesisler Yokuşdibi, Aybastı, Akkuş gibi yaylaların yakınındaki yerleşmelerde kurulmalıdır.

Turizm alternatiflere bir başka deyişle çeşitlenmeye ihtiyaç duyar ve alt yapısında zevk alma (eğlenme) yatar. Konaklama ve yiyecek içecek işletmeleri her türlü kültür ve profile (alkollü veya alkolsüz, tesettürlü ailelere yönelik, gençlere vs.) hitap eden yapıda çeşitlenmelidir. İldeki en büyük eksiklik eğlence sektöründe olduğu gözlenmektedir. Eğlenmeyi çok seven Ordu halkı için büyük bir ihtiyaç olan eğlence mekanları turizmde vazgeçilmesidir. Turist eğlenmiyorsa nereye giderse gitsin memnun ayrılmaz. Kent için önemli bir ihtiyaç yaylalar için de geçerlidir. Gündüz doğada vakit geçiren ziyaretçiler akşam da beğeni ve tercihi göre katıldıkları müzikli eğlenceleri arkadaşlarına anlatacak tır. (Zaten anlatmasına da gerek yok sosyal medyada paylaşacaktır).

Yörenin yüksek kesimleri doğa sporcularına cazip gelmektedir. Orduda STK lar tarafından sürdürülen 25’e yakın doğa ve turizm çeşitliliği bulunmaktadır. Ordu şehrinde ve yaylalarda yapılacak doğa

sporları ile tanıtım yapılırken kazanç da sağlanacaktır. Yörede dağcılık, trekking, yamaç paraşütü, at biniciliği, jip safari, olta balıkçılığı, karavan ve kamp turizmi, kanyon geçişleri, paintball, oryantoring, çim kayağı, kayak, fotosafari, rafting, sualtı sporları, yelkenli sporlar, yat turizmi vb. olarak sıralanabilen doğa spor ve aktiviteleri açısından yüksek potansiyele sahiptir. Ordu "Uluslararası Karadeniz Doğa Sporları Oyunları"na ev sahipliği yapabilecek potansiyele sahiptir.

Yöredeki yaylaların yakın çevresinde uygun bulunan bir akarsu, doğal göl vb alanda sportif olta balıkçılığı parkurları, bu parkurlar üzerinde yöre mimarisini yansıtan ve doğal çevreyle uyumlu serander gibi ahşap yapılardan oluşan konaklama mekanları (balık kampları) kurulabilir. Hatta tüm akuatik aktivitelerin bir araya toplanabildiği "Akuatik Eko-turizm Merkezleri" faaliyete geçirilebilir. Bu merkezlerde gelen ziyaretçilere hem konaklama hem de akuatik aktivitelerden faydalanma fırsatı verilebileceği gibi bu bölgelerde yaşayan yöre halkının sürece katılımını sağlamak için, el sanatlarından, yöresel yemeklere kadar bir çok kültürel öğe sergilenebilir. Yöre halkı da bu faaliyetlerden ticari kazanç elde edebilir. (Yahya, Ç. 2007).

Başarılı bir turizm yönetiminin aşamaları; potansiyeli belirleme, inceleme, analiz etme, değerlendirme, planlama, organize etme, (ziyaretçiler için) hazırlık yapma, doğal ve kültürel varlık ve değerleri koruyarak yönetme ve pazarlamadır. Bunun yanında etkili bir "doğa turizmi yönetim planı" "sürdürülebilir bir kalkınma fırsatı" sunmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin doğa turizminin temel ilkelerini benimsemesi ve politikalarında yer vermesi gerekmektedir. Turizmin gelişme süreci içinde belediyeler ve yerel toplulukların paydaşlığına önem verilmelidir. Ayrıca ziyaretçilerin beklenti talep ve ihtiyaçlarına cevap verilirken, doğal ortama ve yerel topluma karşı duyarlı ve sorumlu yaklaşılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akkan, E., Gürgen, G.(1993). Gaga Gölü (Ordu). *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2: 241-249
- Aktaş, H. (1992). *Orta Karadeniz Bölümünün (Yeşilirmak- Melet Suyu-Kelkit Vadisi Arası) Bitki Coğrafyası*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Alkan, C. (2015). Doğal ve Kültürel Varlıklara Dayalı Turistik Ürün Çeşitlendirilmesi ve Sürdürülebilirliği Literatür Çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(19), 214-226
- Argan, A., Atabeyoğlu, Ö. (2017). Turizmin Yükselen Alternatifi Yaylalar, Çambaşı Yaylası Örneği. DOKAP Bölgesi Üniversiteler Birliği, *DOKAP Bölgesi Uluslararası Turizm Sempozyumu*, 23-24 Ekim 2017, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon-TÜRKİYE, ss.11-19
- Balık, İ.(2017). Ordu'da Kıyı Alanı Kullanımı ve Deniz Ekosistemi Üzerine Etkileri. *Journal of Urban Academy*, |10 (29), 31-47
- Baytok, A. Pelitli, E. Soybalı, H. H. (2017). Alternatif Turizm mi? Turizmde Çeşitlilik mi? Kavramsal Bir Değerlendirme. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ÖS-IV: 1-14
- Bostancı, D., Yedier, S., Kontaş, S.v.d. (2015). Balıklandırma Çalışmalarında Yeni Bir Örnek: Ordu- Ulugöl. II. Balıklandırma ve Rezervuar Yönetimi Sempozyumu, 7-9. Jan 2015.
- Brotherton, B. ve Himmetoğlu, B. (1997). Beyond Destination-Special Interest Tourism. *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 12 (1), 6-22.
- Bulut, İ. (2010). Aybastı (Ordu) Şelale ve Çağlayanları. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*, S.20, 1-14
- Dönmez, Y., Aydınöz, D. (2012). Bitki Örtüsü Özellikleri Açısından Türkiye. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, Sa. 24, 1-17,
- Erdoğan, N. (2013). Sıkça Sorulan Sorular: Sürdürülebilir Turizm, Ekoturizm, Doğa Turizmi Farklılıkları Nelerdir ya da Farklı mı?. *Türkiye'de Doğa Turizmi Master Planları Hazırlanması Sürecinde Alternatif Turizm Gelişimi İmkanlarının Batı Karadeniz ve Zonguldak Özelinde Değerlendirilmesi Sempozyumu*, Zonguldak, 11-12.01.2013
- Erinç, S., (1945). Kuzey Anadolu kenar dağlarının Ordu-Giresun kesiminde Landsaft Şeritleri. *İstanbul Üniversitesi Türk Coğrafya Dergisi*, Pafta IX, 119- 140
- Ersoy, H., Kırmacı, M. Z., Eroym, A. F. (2006). Yazkonağı Mağarası (Ünye-Ordu) Jeolojisi ve Oluşumu. *Jeoloji Mühendisliği Dergisi*, 30 (1), 39- 48
- Fennell, D. A. (2000). What's in a Name? Conceptualizing Natural Resource-Based Tourism. *Tourism Recreation Research*, 25(1),97-100
- Gülcan, B. (2004). "Macera Turizminin Kapsamı ve Macera Turizmde Kaza Riski. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (38) file:///C:/Users/Cemile/Downloads/2004-2.pdf
- Gürgen, G. (1999). *Ordu-Giresun Çevresinde Doğal Ortam Koşulları ve Turizm Olanakları*. Diyarbakır: D.Ü. Eğitim Fak. Yay.
- Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C. (2011). *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi*, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Karakaya, H. (1990). *Ordu-Çambaşı Yaylasının Subalpin ve Alpin Vegetasyonu Üzerinde Floristik ve Fitososyolojik Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Samsun
- Koroğlu, Ö. Karaman, S. (2014). Doğaya Dayalı Turizm Faaliyetlerinin Gelişiminde Toplum Temelli Doğal Kaynak Yönetiminin Önemi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (26): 95-106
- Küçükaslan, N. (2006). Özel İlgi Turizminde Niş Pazarlamanın Yeri. *PARADOKS, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 2(2), 1-10
- Olafsdottir, G.(2013). On nature-based tourism. *Tourist Studies*, 13(2) 127-138
- Özdemir, M. (2006). *Bolaman Çayı Havzası'nın Coğrafyası*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları, XXVII. Dizi-sayı 6, 556 s, Ankara.
- Şahin, K., Uzun, A. (2000). Vezirköprü Yöresinin Doğal Turistik Çekicilikleri. *OMÜ. Fen-Edb.Fak. Dergisi, Coğrafya Serisi*. 1: 47-58
- Şahin, A. (2009). Samsun İlinde Doğal Kaynaklara Dayalı Turizm Arzı ve Planlanması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(7), 218-231
- Tanrısevdi, A., Çavuş, Ş. (2003). Özel ilgi Turizmi ve Özel İlgi Turizmi Kapsamında Kuşadası ve Çevresinde Var olan Potansiyel Kaynaklar Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 14 (1), 9-21

- Taş, B., Şahin H., Yarılgaç T. (2018). Ulugöl'de (Ulugöl Tabiat Parkı, Ordu) Hidrofitlerin Artışı Üzerine Bir Ön İnceleme. *Akademik Ziraat Dergisi*, 7(1):111-120
- Taş, B. (2011). Gaga Gölü (Ordu, Türkiye) Su Kalitesinin İncelenmesi. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, İlkbahar, Yıl: 2, 1(3), 43-61
- Taş, B. Çetin, M. (2011). Gököl (Ordu- Türkiye)'ün Bazı Fizyolojik-Kimyasal Özelliklerinin İncelenmesi. *Ordu Üniversitesi, Bilim Teknik Dergisi*, 1(1),73-82
- Tuncel, M., Doğaner, S. (1989). Amasya'da Turizm: Coğrafi İmkanlar, Sorunlar ve Öneriler. *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Coğrafya Bilim ve Uygulama Kolu, Coğrafya Araştırmaları*, 1: 47-68
- Turan, Ç., Güzel, Ö. S. (2017). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Ayı-İnsan Çatışmasını Engellemeye Yönelik Bir Öneri: Ayı Gözlemciliği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(41), 422-432
- Valentine, P. (1992). *Review: nature-based tourism*. in: Weiler, Betty, and Hall, Colin Michael, (eds.) *Special interest tourism*. Belhaven Press, London, Great Britain, pp. 105-127.
- Weber, K. (2001). Outdoor Adventure Tourism- A Review of Research Approach, *Annals of Tourism Research*, 28 (2), 360-377
- Yayha, Ç. (2007). Karadeniz Bölgesin'den Akuakültüre ve Turizm Entegrasyonuç SÜMAE Yunus Araştırma Bülteni, 7:1 Mart
- Yüksel,G.(2010). Doğu Karadeniz Bölümü Kıyı Kuşağında İklim Konforu Şartlarının Kıyı Turizmi Yönünden İncelenmesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2, 111-136
- http://files.nazmiye-erdogan.webnode.com.tr/200000176-a3471a4420/Nazmiererdogan_makale.docx
- <http://bolge11.ormansu.gov.tr/11bolge/Files/DogaTurizmiMasterPlan/Ordu%20Do%C4%9Fa%20Turizmi%20Master%20Plan%C4%B1.pdf>
- <https://www.gezenbilir.com/konu/orduda-doga-sporlari.8084/>
- <http://www.hurriyet.com.tr/seyahat/galeri-turkiyenin-en-guzel-10-selalesi-40100427#page-1>
- <http://www.ordu.gov.tr/ciseli-selalesi-turkiyenin-en-guzel-10-selalesi-arasinda-yer-aldi>
- <http://www.ordudagcilik.com/>
- <http://www.orduolay.com/yurt/2023-yili-icin-orduda-uluslararası-karadeniz-doga-sporlari-oyunlariyapalım/46752>
- <http://termalrehber.com/ordu-ili-sifali-sulari-ve-kaplicali/>
- <http://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/son-2017-ordu-il--cevre-durum-raporu-20180806100518.pdf>